

המציפה

ערתון שבועי

לכל עניני החיים, לספרות ולמדעים ולכל עניני היהודים.

יוצא לאור בכל ערב שבת.

מחיר החתימה על המצפה

כאוסטריא אונגרי: לשנה 7.— בתרים, חצי שנה 3.50, רבע 1.75.

כאשכנז: לשנה 8.— בתרים.

כיתר הארצות: לשנה 9 בתרים — 9.50 פראנק.

"רמת המצפה" נכנסת עתה בגליון עצמו, הגדוליתה משהיה ומכיל חמס ספרותי יותר מאשר עד כה. אין הנהגה מהמחיר.

מחיר גליון בודד 14 הלר. מחיר מודעות או הזכרות לנפטרים לפי גדל השטח. ברנת מיט 60 הלר. הודעת אירוסין כתר. זו או זו בראש הגליון שני בתרים. המשנה מקומו עליו להודיענו מיד לא רק שם מקומו החדש, כי"א גם שם מקום בית הראר הקודם. קאנטא של פאסטשעק נומר 76.918 האדרסה לבית המערכת לאדמיניסטראציה „HAMICPE“ Kraków. (בחוץ לארץ להוסיף: Oesterreich) בע"פ: רהוב סעבאסטיאנא 32

Kraków, 17 Marca 1911.

גליון יא.

קראקא י"ז אדר פ' תשא התרע"א.

שמואל פרנס מאורשים בחדש אדר סאקאלאווקא פעטריקוב טרינופול רבקה מרגליות

מתוך הערבוביא

ערבוביא ואנדרלמוסיא ירדו עכשו לעולמנו. המושגים, אשר עד ימינו האחרונים היו ברורים לכל יהודי הרוצה בקיום עמו, המושגים הללו הולכים ומתמששים עכשו; יסודות הזקים, אשר עליהם הושתתה לאומיותנו ואשר בלעדיהם היתה כל מלחמתנו בעד קיומנו מלחמת שוא — היסודות הללו הולכים ומתמוטטים; מחשבות שהורו והוגו אלפי דורות ושנמסרו מאב לבן במסורת לאומית יקרה, שכל הנוגע בה כנוגע בכבת עינינו — מהשבות אלו הולכות ונשרדות מעולמנו. על הכמה עלו עכשו אנשים, שהיו רחוקים מן היהדות ושהתהללו בראש כל הוצות: „אנחנו קורעים את היהדות לגזרים“ והם המושלים על דעת הקהל. הם המושלים על דעת הקהל ואין אומר השב ואין מברר את המושגים ואין מראה על הסכנה הקרובה. כשם שהיתה תקופה ברוסיה, שהסוציאליסטים היהודים כבשו את רהוב היהודים וישפכו את ממשלתם על כל הכמות והציונים עמדו נדהמים ונבהלים והתיראו לצאת באמץ-לב למלחמה ולברר את השקפתם על מאורעות-היום מנקודת-מבטם, וכשיצאו — עמדו

והעם היהודי בהמוניו פונה להם ערף. עם האנשים הללו קלה המלחמה, מפני שכל יהודי רואה בעליל, שהם שינים אל מחנה אחר והוא מתחם אליהם כאל אנשים זרים שבקשי רעתו. אולם מסוכנים הם האדונים זיטלובסקי, מדס, אולגין, רייזין, נומכרג ודומיהם, מפני שהם מגישים לעם קנקן ישן עם האתיקטה "יהדות" ורק זיוף טמן הם עושים: תחת היין הישן נמצא משקה חדש, שהוא רעל לנפש היהודית. עם האנשים הללו קשה המלחמה מאד. הם מחניפים לרגשות ידועים של ההמון, הם באים בשם "קיום היהדות", בפיהם מכמאים לאומיים, הם מצטבעים ונשבעים בכל קדש, שאין הם רוצים לנגע בישן, ובזוף וצביעות הם מפיצים את רעותיהם. ובאותה שעה עומדים הציונים והלאומיים למיניהם נדהמים. לא נדבר על עתונים זרנגונים אחרים, ששם "יהודישיסטים" המושלים, אלא גם העתונים העכרים אינם מעיזים לדבר בגלוי ולהראות על התוצאות. "הד הזמן" פעם שהוא מסכיר להם פנים ופעם שהוא גוער בהם. בחבה, כדרך שגוערים בילדים חביבים. "העולם" מתנודד ואין יודע לאן פניו מועדות והצפירה" עוברת בשתיקה.

אמנם פה בגליציה אין השמות הנזכרים למעלה ידועים לכל. הדיר זשיטלובסקי היה פעם סוציאלי-ריבולוציונר ומתנגד לקיום היהודים בתור עם, אולם שנויים ומחפכות רבות עברו עליו, הוא עבר ממפלגה למפלגה ומתורה לתורה וכימינו אלה הנהו פועל-ציוני — בונדאי-טריטוריאלי ומה שתדעו ובלבד שיקבלו את תורתו הודגנית. הוא מוציא עכשו ירהון זרנגוני שבו

שבקלויה, שהוא השמש שבו, מכבדים אותו ב"תקון" והוא מסרב. לא ולא! מספרים, שאפילו בסעודת מצוה, שעשה ר' מטלי הגביר בפרשדנה, לא בא משקה כל שהוא אל פיה למרות פצוריו של בעל המשתה בעצמו. הוא באחת: לא! באלף רבתי, לא ולא! כימי פכחותו הוא עושה את מלאכתו באמונה, מוחה את האבק מעל הספסלים, מכבד את הקרקע, מנקה את המנורות, מתקן את הכרו של הכוזה, שמיטיו יוצאים לנשלח, ואם יש לו פנאי הוא מעיין במדרש, לומד פרק משניות או קורא תהלים. פתאום ואהזו בלמוס השתיה ונכנס יין שרוף ויצאה נשמת האדם שבו ערטלאית, נככמה ומבושישה לעולם התחו ונשמת היה ידועה נמבוה ומזוהמת נכנסת אל קרבו ושוכנת עליו והוא מתגולל במיט הוצות ללעג ולקלס לכל רואיו.

אין איש בפרשדנה העיר סובך אותו. הוא שנוא לא רק מחמת מאוס, אלא הוא נורא על כל סביביו מפני לשונו החרה והרוקרת. כשהוא "מעורפלי" הוא הצוף ושחצן ואומר לכל את האמת על פניו. הוא מגלה טמירין, מדבר על דברים שבצנעה, מאיר את המקומות הממונפים שבאדם, מחטט באשפתות נשכחות ואין נסתר מזעם לשונו. גם את עצמו נקה לא ינקה. הוא מהתל ביוסף השכור, במשקה ובשותים כלם. בנוסה הזהר היה אומר: גורזלקא ("יש") מעלא בשליחותא, דעיילא לתתא (אל-הבטן) ונפקא לעילא (אל הראש) וננגון ההגדה היא אומר: "יוסף שכור מן התורה מנין? שנאמר וישתו וישכרו עמו".

בעלי כתיב היו רוצים לראותו במקום שצומח הפלפל, ביהוד ר' שלמה הגבאי מעת שהוציא עליו

"לעז" השם רע" שבכל ימות החרף הוא לוח על הטוב מן הקלוי — לוח ואינו משיב! כלם בלי יוצא מן הכלל היו משתוקקים לפטרהו ממשמרתו ולמנות שמש אחר תחתיו ואינם מעיזים אפילו לפצות פה. השמשות באה לו בירושה גדור דור, אבי זקנו היה כבר שמש כפלוי בשיהה עריין בנין עץ, ושמעון אביו היה מטפל בו בהכנותו בית חומה. יוסף בנו לא היה ראוי לאותה אצמלא, אך זכות אביו עמדה לו כאשר הלה מפני זקנה ועיכ נקרא על שמו יוסף שמעונים. הכל יודעים, שמסרנסתו הלקויה הוא מכלכל את שיבת אביו החולה ולא יעדה על הדעת כלל להעבירו ממשמרתו.

שנים רבות נתענתה חוה-היה אשתו תחת ידו עד שפקעה סבלנותה וברחה מפניו אל אחת מקרובותיה. הוא השכה ומצאה, שמוטב להשתכר בתור משרתת פשוטה לחם צר ומים לחץ מלגור עמו במדור אחד. פעמים אחדות נסה הוא לפייסנה ולא נתפייסה. אביו שכב למעצבה על ערש דוי ולא היה מי להפוך משכבו בחליו, ילדיו שאלו ללחם ופורש אין להם והוא היה שרוי בצער ובכעס ולא ידע לשיית עצות כנפשו. השיאו לו עצה טובה, שיגרשנה במורדת, והלכו שניהם אל הרב, נטפלו אליהם טפס בצעקה וביללה ורעשה פרשדנה כלה, כל יושבי קרנות והולכי בטל נקבצו באו, לראות במחזה. נכמדו נחמויו של הרב על הילדים התמימים, היתומים החיים ועשה שלום בין איש לאשתו. יוסף אסר על נפשו בקונם, באלה וכשבועה ובנקיטת הפץ כל משקה משכר, והזיר את עצמו מן היין מעתה ועד עולם. אך יוסף בן שמעון המנוול שבו לא נה ולא

פיליטון

תקיעת-כף למת.

סאת ישעיה פוכס.

היא נעצה בו את עיניה המבוהלות וצמרמרת עברה בכל גופה. מרחוק שמעה את קול הרעש, המולת הנערים השובבים, המתעללים בו כשהוא הולך שכור הבית והתכוצה לנקודה בלתי נראית, ומכמה תעה אילך ואילך כחרדה, כמו לבקש באיזו פנה עליה להסתר. הרהר בזאת תהרד היונה בפרכת הפרס ומכט כזה שולחת הכבשה התמה על הזאב המתגנב ונכנס אל הדיר, כשהוא יוסף שמעונים, בא שתוי-יש הביתה הרי הוא כמטורף. בחוץ מתגרים בו ומקניטים אותו הנערים החצפנים, והוא בא ושופך את כל המתו על כלי ביתו ועליה, אשתו העלובה.

מטבעו הוא איש טוב, אבל חולשה יש לו לגבי "המפה המרה". בכל נפשו ובכל לבבו היה רוצה להתגבר על יצרו הרע לשתיה ואינו יכול. דומה ששני יוסף בן שמעון בקרבו, האחד רואה ואינו נראה, המזהירו שלא ישום בכוס עינו, הוא מראה לו את הכעור שבדבר ואת הסכנה הכרוכה בעקביו ובא רעהו זה הנם המנושם והמנוול, יוסף בן שמעון השני ומוזג לו את הכוס ומחייך: לחיים! והוא פוער פיו ושותה ושותה... כעין וסת לשכרון יש לו. לפעמים שבועות עוברים וחדשים חולפים והוא פכה לגמרי, בעלי כתיב

שכאמור הוא השופר של היודשים, מרגיש היטב עד כמה שומרת הדת היהודית על צבינום ההיסטורי של היהודים והלכך הוא מוכיח בכה פלפול עקום ומעוקם, שהדת "מזיקה" ללאומיותנו והלכך עד כל יהודי נאמן (כלומר: שהלשון הזרנגונית היא הא' והת' של יהדותו) להלחם נגד הדת העברית עד אשר יכחיד אותה. ואמנם qualis rex talis grex תלמידיו נשמעים לקולו. האדון נומברג ואחותו מרעיו כבר התנפלו בעתונים הזרנגונים על הדיר גידמן על אשר העז להטף נגד המרת הדת והשמד. מפני שהם מוצאים בזה קליריקליות וריאקציה. משלים כאלו אפשר לאסוף לעשרות. היום מדפיסים תרגום התורה לזרנגונית בשם "משחים לעהרעי" כדי לדהות את התורה במזורה. מתר מציעים להדפיס "סדור" זרנגוני, מפני שאין ההמון מבין את שפת התפלה, ומוכן שלמתפללים בזרנגון נהוצים בתי-תפלה מיוחדים. כל אלה אינם שגעות וקפריזים של יהודים, אלא תוצאות הגיוניות מכל התעמולה הזרנגונית. המלחמה בעד ה"שפה הלאומית" שלנו.

יחדלו נא לכלכל את מחנו על-אדות היהודית שלנו, אם הוכח לאומית מוטלת עלי לומר דוקא בזרנגון גרמני ולקרא ספרים זרנגוניים ולהתענג על אמנות של "הינקע פינקעי" או דרמות זרנגונית טובות. האומר אי עכיו לאמר גם ב. האומר שהזרנגון היא שפתנו הוא מוכרח לומר על הרכה קנינים לאומיים ולדרוש שכל החיים — בית הספר, הנוף הבנים והכנות, הספרות, הדת ועוד יקבלו צורה זרנגונית. האומר זרנגון הוא שפתנו מוציא מן הכלל את יתר היהודים, שאינם יודעים ושאינם הפצים ושאינם יכולים לדעת זרנגונית. תהדל נא הערבוכי וידעו נא שאין באן מלחמה ושאלה באינו שפה ינאמו נאום — אלא מלחמה בין שתי השקפות עולם שונות ורחוקות.

צ ב י ש ר פ ש ט ז .

על המצפה.

פני צוררינו חפן.

אחרי מעשה ביעלהלאוועק הוויני מעשה פאדוך ומעשה שפונדר הפולנים. "השמרו מפני היהודים הרמאים, יצעקו צוררינו בכל יום בעתונתם אל העם התם, אל תתנום להונות אתכם, אל תבואו עמם במשא ומתן, כי אל כיסכם יארבו. רק מאת אחיכם קנו!" ועתה בושח כזאת. פאדוך וחבריו הרב-פולנים אוכלי היהודים השתמשו בהשפעתם, להרבות הונם

בהאני מאמין? הלאומי שלנו. בכל ימי גלותנו ופזורנו הרגשנו את עצמנו מקושרים ומאוחדים, וכוס הזעם כי עברה על אחינו בארץ אחת — ומתרו יהודי יתר הארצות לכוא לעזרתם. גם המתבוללים הכי גרועים "מבני דת משה" לא הרהיבו עז בנפשם לפרוץ את מחשבת האחד, ולהפך — הם יסדו אגודות וחברות שונות לתמיכת אחיהם, אשר סבלו העקות חמרות ומדיניות. רגש האחדות, אשר הקיף את כל אברי הגוף היהודי, היה הגורם הראשי להחזקת קיום העם העברי בימי גלותו. ואת רגש האחדות הזה חיקו ההיסטוריה המשותפת, המסורת הכללית, השפה העברית, התניך והספרות העתיקה, הרבנית, החסידית והחדשה, הדת בכל הופעותיה ויתר הגורמים והרגשות הלאומיים, שהיו תוצאות הראשונות. והנה התחילה עכשו מלחמת ההתנפלות על האחדות היהודית, האדון מדפיס מאמרים בעתונים "הלאומיים" ומניה שאין עם עברי אחד בעולם, אלא עמים שונים. היהודים המדברים זרנגונית הם עם מיוחד. וכן גם יתר היהודים המדברים ב"זרנגונים" שלהם. כונד שני מצד היהודים הספרדים במרוקיה יצא גם הוא במאמר להוכיח, שאין כל צורך בשפה העברית ואין בין היהודים הספרדים ויתר אחיהם כל קשר וחס. הנה בא הרגע הנורא אשר שערנו. מצדדים שונים אנהנו שומעים קולות — לעזע הגם רפים עוד — שאנחנו עם זרנגוני ושעם עברי מאוחד בכל תפוצות הגלות אינו במציאות. אם יעלה ביד בוגדינו להפיץ את הדעה הזאת, אז אנחנו עומדים לפני התפוררות העם העברי ובטולו. אני בטוח, שאם לא יקומו טובי האומה לצאת לפני הקהל ולהשמיע את קולם ברמה ובהשפיע עליו מרוח היהדות ההיסטורית, אז תקום בקרב הברה להסתת, להדיח את ההמון להקרע לגמרי מעל העם העברי ומכל מסורותיו הלאומיות.

ועוד משל אחד. בשנים האחרונות נשמעו וכוחים נלהבים ומלחמות דברים על-אדות היחס שבין הדת והלאומיות. יש אשר הוכיחו, כי בלי הדת העברית אי אפשר לעם העברי להתקיים כלל והלכך כל הרוצה בקיום העם העברי עליו להיות בעד הדת, יש כאלו — מבין הפישי הדעות כמו הד"ר קלוונה, הד"ר ברנפלד ועוד — אשר אמרו כי אמנם הדת המעשית היא תרים בפני ההתבוללות, אולם אי אפשר שאנשים הפשיים יהיו מדקדקים בכה פרטי המצות והלכך עליהם לחג את החגים ולמלא עוד חובות ידועות, שיש בהן משום פיזש דתי ולאומי ומשום השפעה לאומית על הילדים. ורק סופר אחד זמיהוד נמצא מר ברנה אשר הביע דעה קיצונית, ששמירת הדת אינה מעלה ואינה מורידה לחוג הלאום העברי. אולם הד"ר זשימלובסקי,

הוא מטיף להשקפות, שבפרקים הבאים אוכיר אותן. מר וולדימיר מדס הנהו נוצרי מנוע מותרים, שהתכולל קצת בין היהודים והנהו מראשי "הבונד", מראשי המתנגדים לעברית ונלחם בעד "הקולטורה היהודית". יתר הסופרים והעסקנים הם יוצאים כמחולות עפי' המנגינות, אשר ינגנו זימלובסקי ומדס.

אולם אם אין שמותיהם ידועים כאן, הרי יש כאן מהלכים להשקפותיהם ודעותיהם. העתונים הזרנגונים בגליציה מסייעים להפצת דעות כאלו אם בגלוי או בהסתר פנים. הגיעה השעה להפיץ קצת את ערפל האנדרלמוסיה ולהאיר את המאורעות והדעות מתוך ההשקפה הציונית והלאומית, אולי יתעוררו אלה, שיש להם עוד תקנה — ויראו לאן המה מובלים.

בל המאמין, שהמלחמה בין הזרנגונים והעבריים היא אך ורק מלחמת לשונות, כלומר: אם מהויכים להדפיס עתונים בלשון זו או אחרת, אם צריכים לדקלם בשעת עריכת נשפים שירים עבריים או זרנגוניים, אם הזרנגון הוא נאה ומדויק או בלבול-לשונות מגונה וחסר רקדוק, כל החושב כך אינו אלא טועה ומטעה. וזכרו נא הציונים והלאומיים והצעירים בכל אתר ואתר, שלא מלחמת לשונות לפנינו, אלא מלחמת השקפות-עולם שונות, מלחמת התיחסותנו אל היהדות ההיסטורית והחיה, מלחמה גם בדבר אפני צורת עתידנו. ורק מתוך הכרה זו הינים להתחם בחיוב או בשלילה לאיזה צד. ענין הלשונות העברית והזרנגונית הוא רק נקודת-הסמיכה, שעליה נתמכים ונלחמים, אולם מתוך נקודה זו יוצאים עוד הרבה נימים, הקשורים אל כל יסודות היהדות והלאומיות ואם מקרקרים יסוד אחד מתמוטטים אחריו כתלים, וקורות וכל מה שהיה נשען עליו או מהכר עמו.

כדי שלא יחשבו הדברים הללו בתור מה וסר בסים אכיא מעט מהרכה מן המאורעות הספרותיים והצבוריים בימים האחרונים, שהם מבליטים באופן ברור את המטרות והמטענות של הזרנגונים. אחרי אספת מטרנוביץ, כשנמנו וגמרו, שהזרנגון הוא שפתנו הלאומית העירי כותב המורים האלה בעתונים העבריים, שבאופן הגיוני יוצאת מסקנה מתוך החלטה זו, שאין עם עברי אחד בעולם, אלא עמים שונים. היהודים המדברים ספניולית הם עם מיוחד, המדברים זרנגונית מיוחדים לעצמם, וכך גם המדברים אישכנזית, צרפתית, אנגלית, זרנגונית ערבי, זרנגונית פרסי, זרנגונית גרוזי ועוד. אולם לא השגוהו או בהערתו, מפני שמה שהיה להאמין, שימצאו אנשים בקרבנו, אשר יעזו לחשוב מחשבת בגד ומעל כזאת, ישראל גוי אחד בארץ — זהו העיקר הראשון

ייש מתסוחי אדמה והללו כשהם לעצמם אינם משכרים? דיכי תמצא שיוולד היישי קר אם מבשלים ושורפים אותו? ועיניו לא פסקו מהביט אל הקלוח המזלף ונפול אל חיורה. היישי רומז לו, קורא אותו ומושכו אליו כמו בכה מנגני. האויר היה ספוג ריה אלכחול וטפס ועלה לאפו וצבט את הוש הריח שלו וחדר לפני ולפנים אל קרום מוחו והיה מחטמו ומשכרו. מה טוב ונעים היה למעום אי-אלו טפות מן החריף החריף הזה בעת הזאת, שהוא מצונן עד מוח עצמותיו וכפרט "אליכא ריקנאי, הכל שנשבט שלא ישתה! הודמנות כזאת אולי לא יקרה לו לעולם, הוא בא לכאן לגן-עדן התחתון ממש ויצא כל-עמת שכא בכשן ריקח ובעינים כלות.... עיניו להטו כגחלים לוחשות והקלוח רומז ורומז ותובע בפה... ובא השטן בדמות עבד וקרא את הנאמן ההוצה ויוסף נשאר לבדו במחסן ובהן מהרה אל הצנור וגמא מלוא לגמיו. וכאשר הרגיש את הנוול המהמם בתוך מעיו שכה עולם ומלואו וזחן שנית אל השופר הכפוף המקלח והמשקה התחיל זילף ומשתפך בעקלתון לכאן ולכאן, אל סיו ועל זקנו ועל חטמו וגם אל תוך הגנית. יותר לא היה צריך. יוסף לא יכול עוד לצאת משם לבדו, אלא כחתן עם שושבינים מימינו ומישמאלו. הנאמן והעבד הוליכוהו מהוץ לקרפוף בית המשרות עד המרצפת ומשם שיך את דרכו הלאה, נופל וקם, נופל וקם ותיק הטלית והתפילין תחת בית שחיו, עד שכא לשוק והרגישו בו פרחי השוכבים. "החברה הלכנה" והיו מרעימים אותו ומלכלגים עליו עד שכא סוף סוף הכיתה.

(סוף יכא.)

ומדועזע מקור הוא בא ומעשה שטן! המחסן של בית המשרות היה פתוח ובעל הברית היה עסוק בו. יוסף שמעונים ראהו ונכנס אליו ונפתע ממראה עיניו, שכה את מטרת בואו ועמד כגולם בפה פעור, מוכה תמחון ככן כפר, שנכנס לכרך. הוא אמנם היה בבית המיונה הראשי כפרשדנה, אך הביות גדולות כאלה לא ראה מימיו, כל אחת גדולה כביתו שלו עם המסדרון והעליה והללו מלאות ייש — ייש ממש עד המנופה! ושמה בזית פלאי פלאים! עומדת נגית גדולה, גדולה דאלקים, הציה בקרקע והציה בולטת למעלה וקנח הלולה יוצא מתחת לארץ וראשו כשופר כפוף וייש נקי ככרלה יוצא ומשתפך אל תוכה, פשוט כמים מתוך צנורות הכריכה אל השוקת! הוא עומד ותמה: האין זה הנדה היוצא מגן עדן? או שמא זהו היין המשומר. "חמר מרת דמראשית? בסקרנות הוא מסתכל על הקלוח הממלא את הלל כל הקנה והולך ואינו פוסק ומתנפל בזמזום והמולה למטה. ודאי הברכה שרויה כאן והקלוח לא יססוק עד שימלא את כל הכלים הללה, כמו פך השמן של אלישע, ולכן התחבטו ועשו חביות גדולות כאלו.

מכמו נפל על הנאמן ורגש של קנאה התחיל תוסם בקרבנו. זהו לבדו המוציא והמביא באוצר היקר פה, ובכל עת ובכל שעה שיעלה רצון מלפניו הוא יכול להכנס ולמזוג לו כוס מ"אה מאמת החביות הגדולות הללו באין מוחה, או יכול להרכיב את ראשו אל הצנור וכשתות מן המקור — ייש נקי בלי קורטוב של מים. הוא סנה אל בעל הברית ושאכרהו כא מענינא דיומא, כי-אם שאלות מעולם העשיה; היכי תמצא שמוציאים

שקט. הוא וסיעתו לילית וכל כת דילה, מכסו עצה ונשבטו כראש שר צבאם סמאל השמן המסית, להדיחהו למדהפות, להעבירהו על שבועתו ולגורוהו בהרמס. הם הכו אך לשעת הכשר ושעת הכשר באה להם בהסה הדעת. הנאמן, כלומר הסוכן בבית משרות היישי בפרשדנה, הכנים את בנו הנולד לו בכריתו של איא. הנאמן הזה היה מתפלל בבית הכנסת ולא היה מבועלי בתיו של הקלויה, וכאורה לא היתה בינו ובין השמש של הקלויה שום שייכות. מה עשה השטן? הפיל את השמש של כיהכיע במחלה עוכרת על משכבו וממילא נפל הגורל על יוסף שמעונים לאהוז בשפולה של הברית: להביא את כל הצורך, להזמין את הקרואים ולקרוא את הסנדק ואת המוחל וכיוצא בזה. ביום רביעי, יום שלקו בו המאורות, היה הדבר, שמה וטוב לב הם יוסף שמעונים ממשכבו, השכר של הברית אצל הנאמן בא לו כמציאה כשרה בהיסח הדעת ממש. הוא קם, נטל את ידיו ויהף ולבוש להצאין נגש אל מטת אביו, החולה זה כשנתים, הוא מתענה על משכבו כחליו זה בשני ימים שלא בא כל אכל אל פיו. הוא מסתכל אל פניו הגויליים ויודע כי קרב קצו, וימיו ספורים ואולי שעותיו מנויות. באדישות גמורה הוא מתלבש כהפוזן, הוטף את הטלית והתפילין ורץ אל המנין הראשון להתפלל שהרית. אחר התפלה הוא ממחר ישר אל בית המשרות, העומד בקצה העיר. אפשר שאין הכל מוכן ומזומן השורות עוד נצרכה. אולי יש דבר מה להכין ואיזה איש עוד להזמין. האויר היה רע, רוח סתו קר נשב כהוץ וגשם חד ורק נתך תכוף ומרוד ארצה. רטוב כלו

בשחר, שקקחו מאת היהודים שנואי נפשם, להמציא להם רשיונות למוניגה ושפונדר הכהן הקדוש התחבר לנשים זונות, להוציא על ידיהן מירי עניי עמם את רכושם הרל, לעשות עשר מרמי איונים ולמכרם בכסף לעבדים לאמריקה. לכל אדם אסור להסית אכרים לבזבז רכושם ולנסוע לאמריקה ולכהן הקתולי האנטישמי וציר מועצת הממלכה שפונדר היה מותר, כי הלא הוא שומר את העם הרל מהלבד ברשת היהודים ובהתר הזה, שהוציאהו מן הכלל, השתמש הרמאי הערום, להונות את האכרים, לגזול בערמה רכושם הרל ולעשותם עבדים נמכרים, לעבוד עבודת הפרך באמריקה. יודעים אנו עובדה בכמר הצדיק הזה, המאירה קצת אור על דרכיו. לפני ראש השנה הביאה אשה זונה אהובת הכמר שפונדר מחנה אכרים מיושבי ההרים אל תחנת מסה'וב בקראקא ומיראחה מפני השוטרים מסרה את המחנה בידי יהודי צעיר ושלמה לו שכר טרחה, לנחותם אל בית שפונדר. היהודי לא ידע למה הם הולכים, אבל להשתכר מעט כסף בשליחות לא חיש ולא ראה שום עול ואון בזה בהראותו לאכרים את בית כהנם. מיד כאשר נודעו היהודי לאכרים נתפש בידי שוטרי שהביאהו אל בית-הדין לענשים ומיד נחרץ משפטו להכלא שבועות אחדים בעון הסתת אכרים לנדידה. היהודי הגיד את האמת, כי לא הוא הביאם, כי אם האשה הזונה ולא הוא משלחם לאמריקה, כי אם הכמר שפונדר. כל דבריו היו ללא הועיל, היהודי היה כלוא בבית האסורים בימי ההגים והכמר שפונדר ואהובתו הזונה נקיים עד היום הזה. והכהן הקדוש הזה העסה את מעשי בצעו בצעיה צדקה וקרא להם שם קדוש על שם רפאל המלאך והוסיף להזהיר את העם מפני היהודים הגזלנים. וכאשר מצא סופר פולני חפשי עוז בלבו לגלות תועבותיו והין הרמאי להזמינו לדין על עלבון כבודו, אך הסופר הוכיח כל אשמתו ויצא זכאי מפני שפונדר כפני פארוך מפני שניהם כפני הכמר מאצוק, הרוצה ממשנסטוחוב. אלה הם מצילי המוסר ומשגיחי הדת ומנני העם מפני חמס היהודים!

מורה הדת שלמה שפיצער.

ולצוררים הצדיקים האלה יש חבר ועוזר בין היהודים לבשתנו ולהרפתנו והוא — קשה להאמין! — מורה דת ושמו שלמה שפיצער. אחרי ישכר נתברר חטא האיש הזה במועצת הקהלה חובה גם על העתונות העברית, למפל בדבר ולכלי לזנה עד אשר יעבירו את מזיק עמו ועוכר שארו מהיות מורה דת ישראל בכתי-ספר ומקבל שכר בעד תורתו. אין רשות לשלטון המדינה להרכיב על ראשו מורה דת. המתחבר עם שונאי ישראל ומוסר חמר לרודפינו ולמשניאינו ולמקפחי פרנסתנו. אין רשות לשלטון המדינה, לתת לבני היהודים מורה-דת, המחבר ספר אנטישמי בהסכמת אנטישמיים ידועים. אין רשות לאיש שאינו יודע את תורתנו להורות תורה לבנינו ולבנותינו המגודלים בכתי ספר תיכוניים. אין רשות למורה דת להורות את תלמידותיו היהודיות, כי מותר להלל שבת, כמו שעשה שלמה שפיצער. אין רשות למי שאינו יודע את הלשון העברית לתרגם את התפלות העבריות בשפת המדינה. על יסוד הדברים האלה, שאני מוכן להוכיחם ולכרסם לפני כ"ד של ענשים אני דורש מאת ראשי קהלת קראקא, לפעול בכל מאמצים כהם, להעביר את מורה הדת ולהסיר חרפה מעל קהלתנו. כבר עברו הימים, שמנו למורי דת לא את יודע התורה, כי אם רק את יודע לשון המדינה. כן נהגו רק בימים שכל יהודי חרד נמנע משלוח את בנו ובתו אל בתי הספר הכלליים וליהודי אחד מני אלף, שפרץ את הגדר והפקיר את צאצאיו, לא הששו הקהלות. אבל בזמן הזה, שגם יהודים חרדים שולחים את בניהם אל בתי הספר הכלליים וגם החסידים שולחים את בנותיהם לא רק אל בתי הנמכים, כי-אם גם אל בים תיכוניים וגבוהים, לא תוכל קהלת קראקא למסור את הוראת הדת לאיש כשלמה שפיצער, שהורה בעצמו, כי עוזר הוא למערכת עתון אנטישמי (אני יודע שהוא עוזר לא רק לה"פראוודא, כי אם גם לגלוס נארודו), והכר ספר אנטישמי ברוח הנצרים-סוציאליים והוא מלמד את תלמידותיו, שמוחר להלל את השבת.

ממשלות טורקיא ואשכנז ע"ד הציונות.

מברלין באה ידיעה משמחה, כי ממשלת טורקיא אשרה את תקנות החברה להתישבות חברותית של יהודים בארץ ישראל, שנוסדה בקונגרס התישבי הציוני בהצעת הפרופסור אפנהיימר. הרשות לחברה להתחיל תיכף את עבודתה. אם תתאשר הבשורה הזאת תהיה נחמה על העלבון, שהעליבה הממשלה הטורקית את הציונים בפרלמנט. דעתה בזה לא היתה איפא רק על הציונות המדינית, הדרושה אוטונומיה, אבל לקולוניזציה פשוטה לא תתנגד. ועכשו אין הציונים דורשים יותר מרשיון להושיב יהודים בא"י ולעסוק בעבודת האדמה ובהקמת ובתעשייה בהיתר. בשורה אחרת מבשר סופר "הצפירה", כי הפרופסור שטיין, הבקי בסתרי הממשלה האשכנזית, הגיד לו, כי לב הקיסר האשכנזי טוב לציונות, כי טובת אשכנז דורשת, שתתעורר טורקיא לתחיה אקונומית וזה יכול לבא רק ע"י יהודי אירפה, אשכנז רוצה תמיד בישוב רב של יהודים בארצות טורקיא והיא מוקירה את הכחות האקונומיים של יהודי המזרח. ציר אשכנז בקושטא, המרשל פון ביכרשטיין, תומך תמיד בידי המציעים התישבות יהודי המזרח בטורקיא. גם הבנק האשכנזי, שעסקיו רבים בטורקיא, תמד בהצעה, כי אשכנז מקוה להשיג השפעה כלכלית בארצות המזרח ע"י יהודים חרוצים יודעי אשכנזות. המרשל פון ביכרשטיין עסק — לפי עדות הפרופסור שטיין — באופן רשמי בשאלת יסוד ישוב יהודי רב בטורקיא ובשם ממשלתו נתן תשובה רשמית לאלה שפנו אליו בענין זה. השר האשכנזי הזה הוא אוהב ישראל מעודו והונה כבוד וחבה לישראל ורוצה בהצלחתם. לעמדת זה שנה הוזייר הגדול את דבריו, שדבר בפרלמנט, גם להחכם באשי ר' חיים נחום, כאשר בא אליו להורות לו על הגינו על היהודים. הוזייר אמר: לציונות אין כל יסוד ואינה מתפשטת בקרב היהודים בטורקיא. ואף אם תסכים הממשלה לישוב יהודי בפלשתינה ימצאו מכשולים מצד הנצרים והממשלות הנצריות. מזה נראה, שבאמת ישנן ממשלות (צרפת ורוסיא) המסיתות את טורקיא נגד הציונים.

שוד במארוקו.

להחרות כתבו: אוג'דה. ישבט אתמ"ד. זה עתה באתי לאוג'דה ופנשתי פה כעשרים מנכבדי אחינו שנמלטו מדברו הקרובה ומפיהם נודעו לי התלאות והצרות, אשר אחינו סובלים בימים האלה בדברו. בעיר הזאת גרים כשלוש מאות משפחות יהודים, רובם מתעסקים בכתיבת ספר תורה, תפילין ומזוזות וכלואים בדי אמות של תורתם, שהיא אומנותם ואין להם משלח יד אחר. עד עתה ישבו המסכנים האלה שלווים ושקטים. אבל בימים האלה נהפך עליהם הגלגל והגם בכל רע. צרפתי אחד נוצרי בא אל העיר הזאת, והתאכסן בראשונה בבית חכם היהודים, אח"כ העתיק דירתו אל השיך המושלמני, ובה העלה אף הערכים הקנאים, אשר רצחוהו ונס את השיך הרגו, וצעקו כי מרגל היה הנוצרי הזה, הרב היהודי בפחדו על נפשו ברח לאוג'דה שתחת ממשלת צרפת; המושלמנים החלו מאז להעליל עלילות על היהודים, שהמה תמיד במרוקא "חטאת הקהל". וכאשר פרץ ריב בין שתי כתות, ערכו את מלחמתם ברבע היהודים הנקרא בשם "מללאח" וירו על מתנגדיהם מבעד חלונות בתיהם של היהודים. אחר כך הכו את כל איש יהודי שפגשו ברחוב, וגם התפרצו לתוך הבתים, ענו את הנשים וטמאו אותן. בתים רבים נסגרו ובאו במצור, ויהיו ימים רבים במורא ופחד. ילדים קטנים מתו בצמא ממש, כי פחדו הוריהם לצאת החוצה להשיג אף כד מים להשיב נפשותיהם העיפות ויהיו בתיהם קבריהם, כי לא יכלו גם להביא את המתים הקטנים האלה לקברות. וברחובות העיר התגלגלו שש גופות יהודים נרצחים! האנשים, שפגשתי באוג'דה המה אשר הצליחו במסירת-נפש לנוס מן הצרה, ובאו הנה, להגיש מחאה לפני ממשלת צרפת. אבל לא מצאו אונים קשובות בין שרי הממשלה, והגישו מכתב להכרת "כל ישראל חברים" בפניה ומתם הלכו לזוהרן לבקש את האדון שמעון לקנווי, נשיא הקונסיסטואר הישראלי, למען ישתדל גם הוא בעד אחיו האמללים. ועד עתה עוד לא נעשה כלום, ושמועות מרגיזות ומחרדות כאות לפה בכל יום מצרות נוראות ורציחות אכזריות, אשר נעשו שמה. מספרים

על אדות אשה עבריה אחת מעוברת שהתנפלו עליה עשרים נבלים ויענוה ומתה.

מכתב אל המורים.

הנה הולכת וקרובה שעת אספת המורים, ובמחננו שקט ודממה! כאלו הכל כבר ברור ומלובן, הכל מסודר ומתוקן בהסתדרותנו, ואין אנו צריכים אלא להתאסף ביום זה וזה, בשעה כך וכך, להביע אמון לזעדנו הנכבד ולבחור בו כמובן מחדש — והסל. לכאורה, היה צריך ערב אספה שכזו להיות מועד חשוב, לא רק לנו המורים, אך גם לכל משכילי עמנו ואוהביו: החלטות ע"ד הנוך הרור הצעיר שלנו! תקונים ושכלולים בכתי-הספר שלנו! מצבם של אלו, אשר גורל פעוטינו מוטל בידם! האין אלו המלים לוחשות באזניכם תקוות-ססם, האין הן אורגות לפניכם חטי-העתיד שלנו, האין מתמלא לבכם פחד ורחב גם יחד לישמע המלים: "אספת המורים"! ומה היא סבת האדישות המזרה, היחס של חסר כל ענין מצד הצבור למכון זה? מילא, עסקנינו הצבוריים, חזקה בידם, שלא למפל בעבודת הרוח, שקועים הם בעבודה לשם הסבת מצבו החמרי של עמנו, שהרי עורכים הם אנקישות, מסדרים דיפוטציות — עוסקים הם! אבל אתם המורים, נושאי דגל התחייה על התייחסותכם אתם לדבר זה יש קצת להתפלא: מפני מה לא באו עד היום בעתונות העברית כל ההצעות שתוצענה וכל ההרצאות שתקראנה בשעת הועידה, כדי שהמורים יוכלו לדון בהם מראש ולברר להם את השקפתם על כל השארות העוטפות על הפרק בשיטת-לב וכישוב הדעת, ולקבל אחרי כן את כל החלטות בהכרה ברורה, ולא בשם עומדים על הגל אחת, כשהשעה תהיה דחושה להם וכלם ימהרו להפטר לביתם?

כסבור אני, כי את הפתרון הנכון לשאלה זו אפשר למצא בתוך הפראזה, שהפליט מתוך פיו זה כמה פעמים נשיא-הסתדרותנו הנכבד, מר סופרמן, בקירוב בנוסחא זו: "אין אנחנו עוסקים אלא באידיאליות בלבד, וכל שאר הענינים מפלים בה לבני ז". אמנם ברי לי, שההסתדרות כלה לא קבלה שום החלטה בנדון זה, ואחריות המלים הלכו מוטלת אך ורק על אומרן, אבל הרי לא ברעתו של יהודי, יהי אפילו ראש ההסתדרות בעצמו, אנו תלויים, וצריכים אנחנו סוף כל סוף לברר לנו את השקפתנו: הסתדרות זו לשם איזו מטרה נוסדה? והי כמאן דאמה, שאידיאליים ורק אידיאליים אנו, אבל אם כן, ארשה לעצמי לשאול מאת ועדנו הנכבד, מה פעל במשך שנות קיום ההסתדרות לטובת אידיאליות זו, הגרם, ואפילו במקצת, להתענינות מצד הקהל אל שפתנו ואל כל הקדוש לנו? החסב להתפתחות בתי-ספרנו? ההשפיע להרים את כבוד המורים בעיני הקהל? היסד קורסים ואפילו זמנים להשתכללות מורינו (ולגדל מורים חדשים, המערכת). אים האניטואריים, שיעשו בכל רחבי גליציה לשם הפינת תעמולה בשביל ענינינו? ועוד הרבה שאלות כאלה וכאלה אפשר להציע לפניו, ויוכיח-נא, יראה-נא, על דבר-מה, והי קמעה שבקמעה, מקצת שבמקצת, אך יכריז עליו "את זאת פעלו ודינו"! לחנם! יפטרוכם בשהי" פה"י, בדברים של מה בכך, אבל להראות על דבר של ממש, על דבר של קימא, שנעשה לטובת החנוך, אך ורק בזכות קיומה של ההסתדרות, לא יוכלו...

ואם רואים אתם, אחרי כל אלה, שהולכים הם בתי-ספרנו ומתרכיב בארץ, שהולכת היא שפתנו וקולטת לה יותר ויותר מקום בלבות צעירי-דורנו שהולכות ונפתחות פה ושם הכרות להפצת תרבותנו — לא הסתדרות המורים הגורמת לבך, אך אנו, המורים לכשעצמנו; יהודים, בודדים הולכים אנחנו ומקדישים את כל כחותינו כל אהר עד כמה שידו מגעת ונושאים ברמה דגל תחיתנו; לכן סוגה דרבנו! לכן מלאה היא התחתים ומכשולים עד אין קץ, ורק מרצנו הכביר, הוא שעמד לנו לרכוש מה שיש לנו...

ומה שיכולנו לדרוש מאת ועדנו הוא, שיכירה, כי אוי לאידיאליות שאין מתן שכרה בצדה, נבול תבול ולא תציין ציין! כי לנו ושאלו-נא למצבם של המורים העברים ודעו וראו, כי רע ומר גורלם, פעוט

מדע. המניסטר החדש לפינגן אומר להציע חוק הרמת מס הייש ומס ההכנסה הרבה. — נגד הטורקים הצעירים התעוררו סערות חדשות באלבניה. הם, הלאומיים הקנאים, רוצים לכונן את האלבנים המחמדים להיות טורקים ולחנך בניהם בבית טורקים ולקבל מרות השלטון המרכזי בקושטא. שאינו מתאים להם. בשנה שעברה נלחמו הטורקים מלחמה קשה עד שהכניעו את האלבנים אחרי הרגם באכזריות את כל מנהליהם והחריבם ניהם. אך לא ביד חזקה נכנע היום עם. היד החזקה מעוררה עוד יותר את הרוח הלאומי ומחוק את הנדבא לעמוד על נפשו. ובן התעורר הרוח הלאומי באלבניה והם דורשים בחוקה זכות אוטונומיה כמו שהיתה להם בימי ממשלת החיד. ובעת צרה קמו להם האיטלים למושיעים. גאריבלדי, בן הגבור האיטלי הגואל, הבטיח את האלבנים, שאם תכבד עליהם יד הטורקים יבא לישועתם בחיל. איטלי מתנדב. האיטלים מקיים זה כבר לכבוש את הארץ הזאת. — המרדה הישנה במקסיקה, הנמשכה זה כשנה, עוררה את ארצות הברית, לשלוח חיל כבד לגבול מקסיקה. עשירי ארצות הברית השקיעו יותר מארבעה מיליארדים בעסקי מקסיקה. ולפי שהנשיא הוזקן ריאן, הבושל במקסיקה זה שלושים שנה, אינו רוצה להכנע באופן פוליטי לפני ארצות הברית, כמו שעשו הרפובליקות האחרות באמריקה התיכונה, וזממות ארצות הברית, זה כמה לכבוש את מקסיקה ולספחה לארצות הברית, כמו שכבר ספחה רוב ארצות מקסיקה אשר באמריקה הצפונית, קאליפורניה, טקסס, מקסיקה החדשה וכו'. לתבליט זאת תומכה אמריקה הצפונית בידי הטורקים בסתר, משלחה להם חיל מתנדבים וכסף ונשק. גם העלילה ממשלת אמריקה בזרז על מקסיקה, כי כרתה ברית נגדה בסתר עם יפן אויבתה לרעתה ואמריקה טחכה לשעת הכשר, שיחי למשל הון אמריקה בסכנה, לשלוח שמה חיל צבאה בגלוי לספח את מקסיקה כלה למורשת עולם. — רוסיא שלחה שוב הזהרה קשה לחינא, כי המענה לא נאמר בהכנעה כחפץ רוסיא המבקשה תואנה לכבוש ארצות.

שונות, במדינת אינדיאנא באמריקה הצפונית חקק הפרלמנט חוק, שכל הרוצה לשאת אשה יבא תעודת רופא, כי אינו חולה. — בין אוסטריא וארגנטינה נקשר משא ומתן בדבר יסוד מושבות של גולי אוסטריא בארגנטינה במדה מרובה. — בניוירוק נבנה עתה בית בעל גיח עליות זו על גב זו. נבנה 250 מטר. עשרה מכונות אלקטרויות תעלינה את הרים אל חריהם. — בעיר פלעסאן במדינת וויסקונסין באמריקה הצפונית התפוצץ בית חרשת אבק שרפה, מאות בתים נהרסו וכמה עשרות נפשות אדם נהרגו, מאות בני אדם נמחצו, ארבעים פרסא מסכיב פוצצו השמשיות. — הנסיך המושל במדינת באירין באשכנז בשם המלך אטא רמשוגע חגג יום הולדתו התשעים. הוא זקן המושלים בדור הזה. — בדמשק תלו הטורקים ארבעת ראשי הטורדים הדרוזים. — בארץ קוננו אשר לבלגיא באפריקה התיכונה נגלה קשר בין התושבים השחורים נגד בני אירופה הרודים בהם. השחורים הכינו נשק ודינמיט, להשמיר את כל אנשי אירופה ולהחריב עריהם.

יק"א ורוסיא. ל.ג. * ק' כותבים ממקור נאמן: חס ממשלת רוסיא להיק"א הוא אות ברור ליחסה אל היהודים בכלל. החברה אושרה ברוסיא, שנתנה לה רשות לפעול שם; אבל רק מפני שתכלית הבארוץ הירש בעזבונו היתה להוציא המונים יהודים מרוסיא, להושיבם במקום אחר, אולם עתה נוכחה הנדגת החברה, כי בכסף לבד אי אפשר ליסד מושבות ולהעביר עם מארץ אל ארץ. עיב סרה מן הדרך שסלל לה הנדיב המנוח וצמצמה מעשיה בהמכת מצב היהודים ברוסיא עצמה. היא עוזרה לבונן בתי מלוח ליהודים בערי רוסיא ובתי ספר למלאכה, למנוע את ההגרה. השנוי הזה במעשי יק"א רע בעיני הממשלה, כי גם מעט היהודים היוצאים עוד מרוסיא בעזרת יק"א מביאים תועלת רק ליהודים כן אומרים בספירות הממשלה — ולא לרוסיא. עד כה לא הפצה הממשלה להצר ליק"א, מפני מה יאמרו באירופה, אבל כפי הנשמע נכונים כבר שם להראות ליק"א באופן נרגש, כי דרכה החדשה אינה ישרה בעיני הממשלה. לכן על הנהגת יק"א לשים לב לדרכיה ולשוב אל התכלית הראשונה, שהתווה המנוח,

אל דרך הקולוניזציה וכבר הוברר לכל, כי המקום הראוי לזה הוא רק פלשתינה. **אחדות המחמדים ואחדות היהודים.** העתון הרשמי האשכנזי בקושטא "אסמאנישער ללויד", הקרוב לממשלת טורקיא, מפל בובוח על אדות הציונות, שהיה בפרלמנט הטורקי. הוא מדמה את שאיפת האחדות, שקמה בין השבטים הסלבים עם שאיפת אחדות היהודים של הציונים. שני הגזעים האלה מהרסים את המחיצות, שהקימה ההיסטוריה בין חלקיהם הרחוקים ורוצים להתחזק בתור אומה אחת וכל אנשי הרוח, מכתיר בני היהודים, עוסקים בזה, לקבץ את כל כחות האומה ולהעמידם בצל מצודת דוד, תחת חומות ציון, ארגנה של שאיפת אחדות הסלבים הנוכחיה ורמייה מתרעמה על הטורקים הצעירים. שעוררה את שאיפת האחדות בכעלי האיטלים, תנועה המביאה סכנה לרוסיא, כי כמה מיליוני מחמדים יושבים שם. אך באמת אין סכנה לרוסיא באחדות המושלמנים, כמו שאין סכנה לטורקיא באחדות היהודים עיי הציונים. הכל הוא גם ערעור היונים על הציונות, כי יש בה הרחבת השפעת האשכנזים. כל המערער על הציונות אין יודע אותה. טורקיא מתפתחת לאט לאט. שטחה הגדול מניה מקום לפעולות כחות רבים, שישלימו זה את זה. מבלי שידחקו איש את רעהו. טורקיא צריכה כחות מן החוץ, כי ארצה עניה, קנאות פוליטית ולאומית היא בטרקיא לוקסוס רב הסכנה, שיעכב את התפתחות המדינה. ועד הטורקים הצעירים הכיר את האמת הזאת ורוצה שתהיה טורקיא מה שהיתה תמיד, ארץ הסכלנות בכל מובן. וברוח הזאת ענה היוזר הגדול על תוכחת האפוזיציה בפרלמנט. יודעים אנו, כי האנטישמיות, שנוצרה פה פתאום, היא רק נשק זמני שישליכוהו אחרי השמש בן. וככל זאת עלינו להתאונן, כי מחמדים ילחמו בבעדי דת אחרת באותו הנשק, שנלחמים שונאיהם ברוסיא במחמדים. חכם מחמדי אחד מרוסיא כבר קרא תגר על זה בעתון טורקי.

מעשי משונם ומוחב ברוסיא. ההגמון הרוסי מיכאל פרסם בעתון רוסי כמה מעשי רצח ונאוף ומעילה ונגבה וכזבו הון קדוש, שנעשו בכמה בתי נזירים ונזירות ברוסיא. הוא קורא את כל הצדיקים האלה בשמותם. **הרוצחים בגליל.** עוד חלל אחד נפל מאחינו בגליל מבריה. יחזקאל נסנוף נסע בעגלה עם חברו מן פולה למושבה יטה. בדרך התנפלו עליהם ערבים לגזול את פרדיהם וירו עליהם, יחזקאל נפל חלל. כידוע נהרגו בשנה שעברה חמשה יהודים בגליל בידי שורדים.

המחלקת ביפו. ביפו פרצה מחלקת הדומה בכל לריבות אשר בערי פולן עיר רבנים ושוחטים. כידוע יש ביפו רב אביד הגון מאד, הגאון ר' אברהם יצחק קוק, אבל יש שם גם יורשי, חתן הרב הקודם, איש מדון, מחרחר רבי, שאינו ראוי לרבנות לא מצד תורתו ולא מצד מדותיו וגם הקהלה לא הפצה לכחור בן. אבל הוא חוסה בצל תקיפה אחד ובא במענת ירושה והעמיד שוהט לעצמו ואש המחלקת מתלקחת בעיר עד שאיש יורד לחיי רעהו.

סוד ישן. בישיבת הדומה הרוסית גלה הגראף אובארוב, כי לפני י"ב שנה הקדישה יס"א מיליון פרנק לטובת בתי-הספר הרתיים של הכהנים הרוסים, שתחת יד פובידנוסצב, כי עסקני היהודים בסטרבורג קוו, כי כזה יתייב הממשלה מעט ליהודים.

הפסקת הגרוש במשרניגוב. בהשתדלות ציר היהודים בדומה ניסילוביטש שלח המניסטר סטולפיין פקודה לנציב משרניגוב, לחדול מגרש את היהודים. מזה נראה, שהנציב גרש מדעת עצמו והמניסטריוס לא ידע. הנציב רצה לנקום בדומה על מפלה בשאלת בטול תחום המושב. לעמט זה מודיעים מפלך מבריה כי מקצת מקומות שם מגרשים יהודים ורבים מהם משתמדים, להשיג רשות לגור שם.

ועידת הרבנים באנגליא. בשבוע שעבר היתה בעיר לירז ועידת כל הרבנים ילידי רוסיא אשר באנגליא (גולי רוסיא שככל עיר הביאו להם רבנים תורניים מארצם), להועץ במה לחזק את הדת הרופפת בין הגולים, לתקן את החנוך ואת עניני אישות, שבת הועידה היתה השטנה, שהתעוררה לרבנים האלה עיי

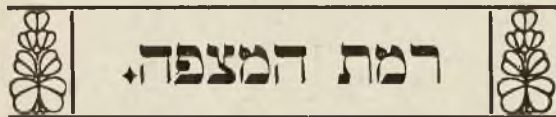
ראש הרבנים האנגלים ד"ר הרמן אדלר, שאינם כפופים לו כמו שהוא רוצה, וארגנו האנגלי הרבה להוציא דבות על הרבנים ועל יהודי רוסיא ככלל על אשר אינם נוחים להתבוללות. ד"ר אנב רוצים הרבנים לתקן תקנות בדבר שמירת היהדות. השמן העיקרי ליהדות הוא בעיניהם למוד עברית עיי השטח הטבעית והם רוצים להנהיג חדרים פשוטים, כמו שהיה נהוג בפולין, להחזיק שם את כל הנערים עד שיגדלו. בזה הראו, שאינם בקיאים עוד במצב האמתי, אעיי שיצאו מארצם ונוח להם שלא ילמדו הנערים כלום יהודית מאשר ילמדו עיי שיטה חדשה. יש ביניהם יהודים המבינים, כי רק בשיטה חדשה יוכלו עוד להנחיל לבני הנעורים בזהי את מסורתנו. אבל הרוב מעלימים עיניהם מצרכי הזמן ועל פיהם החליטו את ההחלטות האלו: א) למוד התורה הוא תנ"ך עם פירשי וגמרא וש"ע. הנערים צריכים ללכת אל החדר עד מ"ו שנה; ב) המלמדים יהיו רק יראי ה' שומרי תורה והאספה מביעה מחאה גלויה נגד מנהלי בהים הממנים מורים, שאינם יראי ה'; ג) אין לשנות מסדר הלמוד הנהוג מאבותינו מדור דור כפי המסור והמקובל לנו. בשאר דרכי היהדות החליטו: ליסד מקוואות, לחבר ספר כולל דיני נדה וטבילה ולחלקו חנם, למנוע נשפי מהול אף לצרכי צדקה, לאסור גלוי הראש של נשים, להעביר מכנס רבנים, שובי"ם, מלמדים וטהלים שאין לנשיהם פאה נכרית, להרחיק את הממורים מקהל ישראל ולהכריז עליהם, מחללי שבת אינם רשאים לקבל משרה בקהלה וכחכהה ובכית תפלה. החלטה גם מחאה חדה וקשה נגד הרב הכולל ד"ר אדלר על זלזול בכבוד רבני רוסיא ועל הדכה שהוציא על יהודי המזרח שאינם בני תרבות, באי-כח ד"ר אדלר התנצל ופיסו את הרבנים, אבל הם סרבו לקבל כל פיוס ואמרו שילחמו בו ולא ישמעו בקולו בעניני דת אף אם יגרשום מן הארץ.

ועידה יהודית ע"ד ההגרה. בקיוב היתה בימים האלה ועידה של עסקנים יהודים, להועץ עיד גולי היהודים, להקל תלאותיהם ולהכין להם מקומות למצוא שם מקלט. רובם נוטים לצמצם את מקומות הנדירה למקום אחד, כמו שעושה יס"א במקסס.

צרת המוזגים. בשבוע הזה היתה ביארוסלב ועידת המוזגים מכל גליצא, להועץ על-אדות המסים הקשים, שהטילה עליהם הנהגת חמדינה. כל צירי היהודים ממועצת המדינה והממלכה הוזמנו גיח, ובשבוע הבא תלך רפוטציה של צירי המדינה מן הערים ומן לשכות המסחר אל נשיא המדינה גראף בדני, לבקש להטיל את המס על בתי משרפות הייש. שלטון המדינה מביטה לעיע רק הנחות קמנות.

סטודנטים לומדי גמרא. אגודת האקדמיים היהודים באשכנזי כוננה ועד "לתלמוד תורה", אשר יאסף בחדש מרץ סטודנטים רבים להיידלברג, ללמד שיש ורוח היהדות האמתית. האגודה מזכירה את המנהג הישן, שהיה בישראל בימי חכמי התלמוד, לקבץ את העם בחדשי "בלה", אדר ואלול, שהאכרים נחים ולדרוש לפנייהם הלכות. האגודה רוצה לשוב להנהיג את התקוו היפה הזה. בן חוזרת התורה לאכסניה שלה, בעוד שבארצות המזרח נפסק למוד התורה ונעזב משנה לשנה, נהיים צעירי אחינו באשכנז, שנואשנו מהם, לשוב אל התורה העתיקה, שהיא מקור חיינו וקיומנו.

בני המן. ו' א' א' א' איך נעשו מהמן אחד הסנים רבים כהול תים בכל דורג בער: כי בתו של המן זבלה אותו היטב.

מזה ומזה.

"קצוות נוגעים זה בזה". וחקצוות הם בפעם הזאת: פריז וירושלים. בפריו יש לנו בית-מדרש למורים, אשר הצעירים בני המזרח המבקרים בו יפליטו, עד מלאת ימי לקחם, את מעט העברית, אשר הביאו אתם מבתים. אמנם יורו שם גם תהלים, גם חומש עם פירשי — אבל

כל זה רשות ולא חובה לתלמידים והציונים הטובים או הרעים לתלמידים העברים לא יוספו ולא יגרעו ולא יבאו בחשבון. וכי יפקוד אחד התלמידים, מן החדשים אשר מקרוב באו את העברית, אשר היה באמנה אתה בביתו כפקוד הנשמה את הגוף, מעונה מקדם, בימים הראשונים לצאתה, וכי יתור אחרי ספרים או כתבי-עתים עבריים, כי יתקפוהו זכרונות ראשונים, והגה במעט אחרי השלימו חסו — והוכיח אותו המנהל וגער בו, אשר לא יבלה עתו בהבל...

וגם אמנם מי יתן ידעתי, למה זה לצעירים האלה, המתעוררים להיות מורים או מנהלים בבתי-הספר אשר להברת כ"ח בארצות הקדם, למה להם הלשון הישנה הנושנה הזאת, אשר אין כל חפץ וכל מועיל בה בארץ החיים; המבלי אין, חכמים בקרב אחינו הספרדים, ללמד את הילדים תפלות וברכות והשאר ירקו? אשר לדת משה? או מה יסכון לצרפתים בני האמונה הישראלית, שבהם ההם רוצים לגדל, לדעת את החקים ואת התורות ואת הספרות ואת דברי הימים לעם קדמוני, קטן, אשר שכן לבדד לפני אלפי שנים רחוק, רחוק על גדות הירדן?

ובירושלים ישנם בתי תלמוד תורה וישיבות, בהם ילמדו התלמידים, היושבים לפני ה"י ולפני המשגיח, את כל אשר ליהודים וליהדות — הלכות ואגדות, נגעים ואהלות, דינים ומשפטים — רק לא את הלשון העברית, וכי ימצאו את אחד התלמידים לומד עברית — והיה משפטו כמשפט האיש, אשר נמצא במדבר מקושש עצים ביום חשבת, או כעכן בן כרמי, אשר מעל מעל בה' וכישראל; בקרת תהיה לו ויד המשגיח תרד ללחיו ולשונו השנונה תנחת בלבו ושפטים יעשו בו נגד הקהל ונגד השמש — הכל כמנהג רופי בימים הראשונים הטובים.

וכאמת למה לצעירים האלה, המתעוררים להיות רבנים או גבאי החלוקה הקדושה או הרוכבים והמנהיגים במרכבות עמי נדיב כאחד המוסדות האחרים בארצות ההיים, למה להם הלשון החדשה הזאת, אשר לא ידעו אבותינו מכלל ועד הנה; הלא יוכלו לכתוב תשובותיהם ופסקיהם, בקשותיהם או שטנותיהם בלשון הרבנים מעולם, הלא יוכלו לתת הכשר על ענבי הגרמנים ואסרים על הרשעים בעלי המושבות היהודיות — העוברים בכל יום וככל שעה וככל רגע על מצות "והארץ תעזב מהם" — בכל לשון שהם שומעים? ואף כי עתה אחרי אשר גם רוב הסופרים החדשים וגם הישנים, אשר לפני השביעו בצחות ובצחצחות נפשנו, שבו בתשובה שלמה וישיבו אחרי גום את הלשון ואת המליצה התנכית ואת העברית המהורה כלה וישימו תחתיה לשון חדשה — לשון המרכבת מכל לשונות הגוים והיהודים, עקודים, נקודים וברודים; הלעת כזאת ישונו צעירי צאן קדשים לבלות זמנם בהבלים כאלה — בלמוד הלשון העברית?

בירושלים אמנם העיו הנעה, הנתפש בכף, פנים בפני המשגיח ויגד לו בתמת ילדים ובאמץ לב אנשים, כי לומד הוא עברית, יען היותה לשון אבותינו מעולם עד אשר התערבו בגוים וילמדו לשונותיהם, וכי כן אמר ר' מאיר: כל היושב בא"י ומדבר בלשון מוכתח לו שהוא בן העובדי; — ובפרט, אשר איננה מגדלת גבורי היהדות ואדירי האמונות והדעות, לא עצר הנער כח לעמוד בפני גערת הגבוהים עליו ולימים הבאים, כה אדמה בנפשי, לא יוסף עוד, לשונות זרה, אך הצד השווה שבשני הקצוות האלה הוא, שהעברית אסורה לעברים, בפרט — פן יהיו הדורשים אליה ליהודים ובירושלים — פן יסורו מן היהדות הירושלמית...

והקצוות נוגעים זה בזה גם כאשר לציונות והקצוות — הלא המה: תרכיה ואירסה. בתרכיה הצדיק התמים פריסקו ועוזריו עורכים שאלות לחכמים יודעי העתים, לדעת אם הציונות והעתומנית אינן צוררות אשה אל אחותה, ובגרמניה ובאונגרי וכו', חוקרים דורשים זה ימים ושנים במערכות אחינו היראים והתהדים ובמערכות אחינו האחרים, אשר אינם יראים ואינם חרדים — זולתי מפני... מה יאמרו הגוים, לדעת אם אין הציונות מתנגדת חיו לאהבת המולדת הגרמנית, האונגרית, הרומנית ועוד.

לאמר: באירסה הנוצרית דואגים הדורשים טוב לעמם, פן לא ייטב דבר צאת היהודים ובתרכיה — פן לא ייטב בו אס בעיני אדוני הארץ. סוף יבא. בן - ע מ.

בהדרת כבוד אנייה במז"ט ואושר רב לפני הדר גאון דורנו הרב המה"ג אבדיק פרובוונא לארוס בתו מ' רבקה עם מר בנציון בן הרב המה"ג אב"ד עוזר שעכטער — פרובוונא. זכורוב.

כמז"ט לאדמו"ר הרב הגאון המובהק עמרת חכמים ונזר הנבונים שלשלת היוחסין מו"ה שרגא פייבל הערץ ראב"ד לארוס בתו מ' שרה עם מר יחזקאל לעהרער בציעשאנוב. אנישי המנין שלו בסמרי. מקרב ולב עמוק אני מברך את גיטתי מ' דרעזל לבואה בבית האירוסין עם מ' זאב וואלה העללער בבוסק. וואלה בעלזער ורעיתו — דרוהביטש.

מעמק לבכנו הננו מברכים במז"ט את המל"ג מר משה זולווער בפרעמישלאן ואת אחותנו מ' צפורה לארוס. האחים עדעל — שמשערעץ.

הננו מברכים את רענו מר אפרים יעקב לייבל בכמז"ט לארוס את מ' פייגל פֿעדער בזשעמבזיעה. מענדל לעזער, ישראל פערלבערגער — גדוב מז"ט לרעי אהובי מר יואל שוועבעל לארוס עם מ' פייגא אבראהם בלאזוב.

שמעון פענגער — אוסטריק. חנני מברך כרוב חבה את רעי אהובי מר הרמן פערל בקראקא לארוס עם מ' חוה וואהלפיילער בקראוואדזע. שמואל אייכנהאלץ — קראקא.

ישראל אברהם פאדהארצער, ואשתו פכיעים בזה תודתם לכל אלה, אשר גקחו הכל בשמחתם ואשר הכיעו להם ברכתם.

ברגשי גיל וחדוה אברך במז"ט את אחותי היקרה מ' רבקה מרגלית לארוס עם מר שמואל פרנס בסקולובקא מז"ט להוריהם.

אפרים מרגלית — מרנופוק-פטרקוב. תול כטל ברכתי במז"ט למ' רבקה מרגלית ולחנתה מר שמואל פרנס לארוס.

אפרים מרגלית — מרנופול. ברגשי אהבה וגיל אביע כמז"ט לידי רעי מר שמואל פרנס ולכלתו ביד מ' רבקה מרגלית בפטרקוב לארוס. אפרים מרגלית — זאגרובלה-מרנופול.

בלב מלא שמחה אברך במז"ט את חכרי מר אייזיק ענגלארד הצעיר בפשעווארסק לארוס. אהרן צעללערקרויט — פרנקפורט.

במז"ט הנני מביע לידי רעי מר אייזיק ענגלארד לבוא בבית האירוסין עם מ' חוה שרה שענוואלד. אהרן ראזענבלטה — לאנצוט.

הנני מברך במז"ט את ידי רעי מר סנדר צענער ואשתו לחתונת בנם מר אליהו. שמעון יאקוב ואשתו — סמבור הישנה.

החברה שפה כרורה בסמבור הישנה מברכת במז"ט את חברה מר אליהו צענער לחתונתו. ברגשי אהבה וידידות נברך את רענו מר נפתלי שמערנהיים לחתונתו עם מ' ליעבער בכאליגראד במז"ט.

משה רייכער, משה פלאשעץ — לנצוט. במז"ט ורב אושר למר נפתלי שמערנהיים לחתונתו. חיים מאיר בירנבוים — לנצוט.

מעמקי לבי אברך את ידי ש"ב חכרי רעי מר אייזיק הערמעלע ליום חתונתו. מז"ט להוריו. דוד הערמעלע — מייעלעץ.

ברגשי אהבה וידידות נברך במז"ט את ידינו מר אליעזר ברוינפלד ואשתו בקריניצה לחתונת בתם ואת ידינו מר אייזיק ענגלארד הצעיר לארוס במז"ט.

ליבוש אדלער ואשתו — מושינא. מקרב ולב עמוק אביע במז"ט. לרעי מר נתן אסטערזעצער לארוס עם מ' אידל שטיינהויז במרנופול.

יחזקאל זילבער — קודמיה. מפנימות לבי אברך במז"ט את עמיתי מר נתן אסטערזעצער לארוס. יוסף קאפלער — קולומיה.

מז"ט לרעי מר נתן אסטערזעצער לארוס. יעקב שיערמאן קולומיה. הנני מכיע את ברכתי במז"ט לידי רעי מר נתן אסטערזעצער לארוס. זינדל שטאהל ואשתו — קולומיה.

ברגשי אהבה וכבוד מחדרי לבי אברך במז"ט את רעי היקר מר נתן אסטערזעצער פה לארוס. אברהם כתבן — קולומיה.

ישראל פאדהארצער ואשתו מברכים את ידינו מר נתן אסטערזעצער לארוס במז"ט.

מקרב ולב עמוק נביע במז"ט לחברנו בדעה מר נתן אסטערזעצער לארוס. מז"ט להוריו ולאחיו ראובן ושלמה. אביגדור ובריינצי נוסברוך — מילעשומץ.

את ידי רעי מר נתן אסטערזעצער אברך במז"ט לארוס. נחום אויערבאך. מעמק לכבי אברך במז"ט את רעי הנכבד מ' ליפא באלכרווער לארוס עם מ' רבקה בערגמאן במיעלניצא. חיים שפירא — אוירין.

הנני מברכת במז"ט את ידיתי הנחמדה מ' צפורה ליעבער בפשעמישל לארוס עם מר מאיר וואלה. מז"ט להודיה. י. הולצמן — בוריסלב.

הננו מברכים במז"ט את ידינו מר יצחק פייער בקוליקוב לחתונתו עם מ' שרה מאשעל בליפיצא דאלנא.

משה פרענקל הצעיר, יוסף שאול אויסערמאן — גראדעק. הננו מברכים בחבה את ידינו המכובד הר' משה אהרן גורפיין לחתונת בנו מר צכי במז"ט.

מערכת "המצפה".

קאנקורוז.

אין דער ארטהאדראקסען געמיינדע "מחזיקי הדת" צו אנטווערפען (בעלגיען) איזט דיא שמעללע איינעם ראש ב"ד צו בעזעמטצען. בעווערבער אויף דיעזען פאסטען מוסס איין בעדייטענדער למדן זיין אונד פאן אנערקאנטען רבנים התרת הוראת האבען. דערזעלבע מוס דיא אויפזיכט איבער אללע כשרות זאבען זאוויא אויך איבער דיא שוחטים פיהרען; פֿערנער מוס ער אים שטאנדע זיין, איינע אנשטענדריגע, פארמפאללענ-דעטע רעדע (דרשה) האלמען צו קעננען. אויך מוס ער דיא פֿעהיגקייט האבען דיא אויפזיכט איבער דיא בעשטעהענדע קינדערשולע יסוד התורה, אן וועלכער אויך פראפאנע וויסענשאפטען געלעהרט ווערדען, צו פֿיהרען.

מיט דיעזעם פאסטען איזט איין פֿיקסערן אהרעס-געהאלט פאן 4000 פראנק פערבונדען. בעווערבער היעפיר וואללען איהרע רעפערענצען, בעפעהונגנס-נאבוויזע, פאפיערע עטצ. זאוויא אויך אנגאבע איבער איהר אלטער אונד פאמיליענשטאנד אן דען פארשטאנד ביז שפעטעסטענס 15 אפריל ד. י. איינזענדען. נור דיא פאס פארשטאנדע בערופענען האבען אויף שפעזענפֿעריגטונג אנשפּורן.

ניכטבערופענע ווערדען איבערהויפט ניכט בעריקזיכטיגט.

A. ULLMANN
Vice President
12 Bd. Leopold.

קן כרוז.

שאלות הרבנות עומדת על הפרק פה עירנו באסיפת ראה"ק נמנו וגמרו פה אחד, לפתור אותה עד 15/911, היינו לקבל רב גדול בתורה וירא ה' וראוי הוא לאותו אצמלא עפ"י חוקי הממשלה מן 21 מאָרץ 1900. שכרו שני אלפים וארבע מאות כתרים לשנה (2400 K.), מלבד הכנסות צדדיות, העולה לסך הגון בנהוג. מי שיש את נפשו לקבל את הנזר והעטרה עליו לשלוח תעודתו להנהגת הקהל עד ר"ח ניסן דהאי שתא הבע"ל.

גלינא לסדר והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשו. ראשי הקהל אלטער פרענקיל, מרדכי רעה, אפרים כ"ץ.

עורך הדין.

ד"ר הענריק שאענוועטמער

לשכתו בקראקא רחוב פלאויאנסקא 6

אונזערען פאמיליען עמפפעהלען וויר

דיא קאלינער ציכ-זריע זויפס בעסטע

את בית מסחר הספרים הגדול המפורסם

של ר' אהרן פויסט ע"ה

קניתי זה איזו חדשים והנה עומד עתה תחת רשותי, והנני עושה כל מה שביכולתי להגדיל המסחר ולהאדירו הן בכמות כל מיני ספרים, שנחסרו עד היום מהרשימות של ר' אהרן פויסט, והן בכמות מחדש הרבה ספרים ישנים וחדשים, שנתוספו מזמן הרפסות הרשימות עד היום, ומעתה תהי' הנהגה חדשה ומתוכנת, לשרת את הקונים בנריות ובדיוק וגם הסחירים יהיו במקה השווה, ע"כ אבקש מהסוחרים הנכבדים יהיו, כל מי שירצה לקנות או למכור ספרים הן ישנים הן חדשים, מוכן אנכי להפיק רצונם עצה"ש הן במזומן מעות והן בהלוואה על ספרים אחרים, וגם זאת להודיע, כי זה שנים רבות, אשר הנני סוכן בית-הדפוס ומסחר הספרים של האקדמיה ואח"כ רא"ם בוויילנא, ויש לי זכות של

ממכר יחיד בכל מדינות עסטרייך ואונגארן.

ע"כ כל הסוחרים בכל מקום שהם וכל הקונים שירצו לקנות מספרי הדפוס של ה' רא"ם בוויילנא יפנו אלי ואפי"כ רצונם בכל האפשרי ולחשוב העלים וגם הכריכות הכל במקה השווה וגם להסוחרים שיקנו סכום מסוים לתן פ"צ הגון לפ"ע הקני".

שמעון ניימאן.

מוכר ספרים בעיר טארנאוו (גאליציען) ופה קראקא.

האדרס לקראקא י"ש הפירסא הקודמת:

A. FAUST, KRAKAU.

וועהרט אייך!

דא דיא קראמויער בעפעלקערונג דאס אקאצימער ביער בא"י-קאמערט, ווייל דיא שענקער דאס זעלבע אונגערעכטפערטיגט נור פיר יודען פערטייערען אונד איינע 1/2 ליטער ביער מיט 24 העל. פערקויפֿען, זא האט זיך דיא ערשטע קארווינער ביערברויערייא דעם גראפען לאריש-מענדל ענטשלאססען, פיר דען יודישען שטאדטמיייל איין בעזאנדערעם

האכרעדיגעס עקספארט-ביער

צו ליעפערן. — פריפט עם, מאן פינדעט עם בעדייטענר בעסער אלס אללע היעזיגען ביערע אונד ווירד עם מיט

נור 22 העללערן פיר 1/2 ליטער אויסגעשענקט. וויר מאכען היער נאמהאפט דיא שענקער, וועלבע שאן עצט ריעזעם פארציגליכע ביער פיהרען:

אין דער באזיעצאליאנאסע עמאנועל גלאזער, יאזעפס-נאסע שמעון שניר, אם סטראדאם סאלא נארמאן, וואווינצאנאסע ר. פלאנטשער, מאסטאוואנאסע ה. וואכסבערג, אלטע ווייכסעלנאסע וו. ריפנער, קראקויערנאסע: יאאחים שמערן אונד שלמה זילבינער, ווער דיעזעם ביער איינפיהרען וויל ווענדע זיך אן

Karwiner Bierniederlage Sr. Exc. Graf Lanisch-Mönnichschen Brauerei ul. Dietl. 89, Vertreter Ferd. Schnapka.

האמעל ציפפער, לעמבערג

HOTEL ZIPPER LEMBERG

vormals

Hotel u. Restauration **MAJER KATZ, Rajfana 9.**

Telefon Nr. 889.

האכסניא ובית המרזה של ה' מאיר באטי ז"ל

בלבוב, ברחוב ריימאנא 9

הנודעים זה 40 שנה בכל תפוצות ישראל, מתנהלים גם עתה תחת אותה ההנהלה עצמה של השנים הקודמות, ביתרוז הכשר אף למחדרי מן המהדרין; ועוד יתרה נעשה, כי כל החדרים תקנו מחדש ונערכו בטוב מעט ודעת ובנהיגון עצום מתאימים לצרכי החיים, במאור אלקטרי, גם בחדרים מיוחדים לרחצה ובכל הקומפורט הדרוש לרוח העת, ונחת שלהני מלא דשן, גם סניף מיוחד למאכלי הלב נערך על ידי ברחוב סטאניסלאוו 4 מול האכסניה שלי במאכלים ערבים לחיך, למען השביע רצון את כל הדרושים לשכני

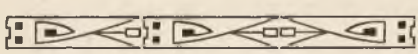
צבי הירש ציפפער.

בית הרשת הציקוריא של

פאסט, וויטמאיר וסאפיר במרנוב

עומד במעלה העליונה בתכונת ההמר וסדר עבודתו וסחורתו אינה נופלת במאומה מסחורת בתי הרשת במערב, אכ"כ יש לה שתי מעלות, שאינן בהם: א) היא מעשה ידי יהודים כשרים והרדים ואין בה שום השש שומן אסור והמין בפסח, כמו שיש בכל הציקוריות מעשה ידי נברים, שכל גדולי הרבנים והגאונים, כמו הרחי"ג ר"ש סופר מקראקא זצ"ל, הגאון ר"י שמעלסיש מלבוב זצ"ל, הגאון רא"ל הורוויץ מסטניסלב זצ"ל והגאון ר' שלום מרדכי שוואדראן מברעזאן זצ"ל אסרו באיסור חמור, למרות ההשגחות והעידו, שישנן תחבולות להמעות את השופרים וכמעט מן הנמנע, שלא יתערב בהן שומן איסור. ב) הציקוריא של הפירסא היהודית הנ"ל היא סחורת הארץ הזאת, שחובה על כל יושבי המדינה דעניה לכבדה על סחורות חו"ל ובפרט שאינה נופלת בטובה מאחרות. בעת ששוואינו שוקדים להרגיל את הנכרים, שלא יקנו מאומה מידי יהודים, מדוע נכבד אנהנו בלי מעט סחורת נכרים כשיש לנו סחורת יהודים שאינה נופלת ממנה מאומה? לכן עת היא שישתחררו בכל בתי יהודים ממשפט קדום ויתרנלו להשתמש גם בשאר ימות השנה רק בציקוריא הזאת של

Fast, Witmayer & Safir, Tarnów.

יצא לאור ספר תולדות תנאים ואמוראים בשלשה חלקים

- ספרי יעבץ.**
תולדות ישראל.
- מחיר חלק א' (עד מות שאול) K. 4.80
 - " חלק ב' (עד מות הזקיה) 4.80
 - " חלק ג' (עד אלכסנדר מקדון) 5.30
 - " חלק ד' (עד הורדוס) 4.80
 - " חלק ה' (עד ההרבן) 4.80
 - " חלק ו' ב' כרכים (התנאים) 8.20
 - " חלק ז' מראשית ימי האמוראים עד ימי תכלית רום מרן התורה בככל ודלדולה בא"י 5.20

אלף ושלוש מאות עמודים גדולים, יביל בקרבו קורות ימי רבותינו הנזכרים בש"ס בבבלי, וכל המפרשים מן שמעון הצדיק עד סוף רבנן סבוראי, דברי ימי חייהם, ושמתם, אבותיהם ובי"ב, סדר למודם, רבותיהם, חכיהם ותלמידיהם ותקנותיהם כל המאורעות והקורות בימי חייהם מסודר ע"פ א"ב עם באורים והגהות וגרסאות יקרות. — מחיר כל השלשה חלקים באנגליא 10/6 (מכורך 13/6, רגל מכורך 20/- באשכנז 12 מארק (מכורך 15 מארק) בצרפת, הולאנד, אוסטריא, אונגארן דומניא 14 פראנק או כתרם באמריקא קאנאדא 3 דאלאר, נאכנאמע אין באנגליא גם יצא לאור הספר המפורסם **אגרת רבינו שריא גאון** עם באור יקר בשם **פתשון הכתב**, מחולק בפעם הראשונה לשלשה חלקים ופרקים מחיר הספר באנגליא 2/6 (רגל מכורך 5 שילינג), 2.50 מארק, 1 רויב 3 כתרם הכל עם המשלה. מאת הרחי"ג ר' **אהרן הימן** בעל המחבר ספר בית ועד להכמים. מחיר הספר בית ועד להכמים 4/5 מארק, 6 פראנק, 2 רויב 1/4 דאלאר. למוכרי ספרים הקונים לפחות 10 עקסעמט, ינתן ראבאט. — אדרעסע להמחבר **Rabbi ARON HYMAN, 3a Tenter street, North, London E. England.** למחברים אל ישלחו את ספריהם בהליפין, אלא ישלחו כרטיס כפול ויקבלו תשובה.

תוצאת החטימות והחקיקות

שנתגלו בארצות הקדם, המעירות על קדמות התורה ושאר סה"ק (הוספה לה"ג של תולדות ישראל ונמכר גם בפ"ע 70 הלר.

לקורות הקראים בגליציה

מאת **ראובן פאָהן**
עבודה היסטורית מלאה ענין על אדות בואם, תולדותיהם והכמיהם במשך מאות שנים, נדפס במספר מצומצם. המחיר 40 הלר, במרקאות, נמכר ע"י

MENDEL AXELRAD
n HALICZ, (Galizien).

שלוואוויץ כשר של פסח.

נעשה בהשגחה יתירה ומעולה אצל סוחרים יראים ושלמים כפי חומר ותקנת הרבנים הג' שליט"א בגליציה ובאונגרין, וכל ירא וחרד על דבר ה' יוכל לשתותו בלי שום חשש ומפוק כלל. לפנות אל **Hersch Pfefferbaum Stryj.**

הוצאת "התהיה"

סטניסלב גליציה
סריה של כרטיסי-דואר
עם תמונות פוטוגרפיות.

מגדולי סופרינו ומשוררינו במסגרת מהודרה מאור

עם ביוגרפיות וברקטריסטיקות קצרות, הסריה פכלה שלשים ושנים תמונות:

- בעברית: ביהודית זרגון:
- 1) סנדלי מוכר ספרים (17) דר. י. קלוזנר
 - 2) ח. ג. ביאליק (18) ראובן ברוינין
 - 3) י. ל. פרץ (19) י. ל. גרדין
 - 4) דוד פרישמאן (20) מענדלע מוכר ספרים
 - 5) יהודא שטיינברג (21) ח. ג. ביאליק
 - 6) הלל צייטלין (22) י. ד. בערקאוויטץ
 - 7) י. ד. ברקוביץ (23) י. ל. פרץ
 - 8) ד"ר אלישיב (24) יהודא שטיינבערג
 - 9) בעל מחשבות (25) ח. ג. נאָמבערג
 - 10) ח. ד. נופכריג (26) סאריס ראקענפערל
 - 11) ס. ל. ליליענבלום (27) הלל צייטלין
 - 12) י. שניאור (28) י. שניאור
 - 13) נ. סוקולוב (29) דוד פרישמאן
 - 14) ז. פיינברג (30) ש. פרוג
 - 15) דר. שלמה רובין (31) דר. אלישיב
 - 16) יצחק קענסון (32) בעל מחשבות אחד העם

מחיר כל כרטיס 8 הלר. כל ה ס ר י ה ביהד 2 כה ד י ס. סי שיקנה כזה מאות בבת אחת וקבל רבט גדול.

האדרס: **A. ROBINSON BUCHHANDLUNG**
Stanislaw Galizien.

האדרס: **W. JAWITZ, BERLIN N. 24.**

מודעה

ראשי קהל ישרון בעיר ירוסלב גאליציה מודיעים בזה כי יבוקש רב אב"ד אשר ישב על כסא הרבנות בקהלתנו. הכשרונות הנחוצות להחפץ במשרה הזאת הם: מלבד שגדולי הרבנים יעידו עליו שהוא גדול בתורה ובחכמה בראה ובהוראה. עוד ידיו תהיינה רב לו גם בדיעות חול-הדרושות לפי חוקי המדינה, יבין לרבר צחות בשפת ארצנו ומשפט אורח יהי לו בארצות אוסטריא. מי אשר אלה לה יאבה לשלוח הנה את כתבי תעודתו עד יום 1 אוגוסט 1911. אודות השכר וההכנסות האחרות תאחרו הרב וראשי העדה. יאראסלוב, א' אדר תרע"א.

בשם ראשי עדת ישרון דר. פריעדוואלד ראשי הקהל.

שוהט-עופות, הזן וקורא

משפחה הגונה, שיש לו כתב קבלה מאת הגאון ר"ל הורוויץ מסמינסלב ז"ל מבקש לו משרה. לפנות אל Schulom Weintraub, Stryj.

פיר דיא יוגענד.

איך ערטיילע גרינדליכען אינטער-ריכט אין דער איינפאכען אונד דאספעל-מען בוכהאלטעריע, קארעספאנדענץ סמענאגראפיע אונד פרעמדען שפראכען, בין אימשטאנדע יעדעס שולער ביי פליי-סיגעס לערנען צו גאראנטירען פיר גוטען ערפאלג. נאך אבסאלווערונג ערהעלט דער שילער צייגנים פאן איינער האנ-דעלס-שולע אונד ביי שילבילדונג פאן דער ס. ק. האנדעלס-אקאדעמיע. פיעלע מיינער שילער האבען שאן דיא פרייבונג אין דער אקאדעמיע, בעציהונגסווייזע פאליטעכניק בעשטאנדען אונד בעפרינדען זיך אין פערשיעדענען גראסען שטעטמען אויף גוטעס פאסטען.

אויך פאן אויסווערטס נעהמע אויך שילער אויף מיט קאסט אונד קווארטיער.

האנאראר נאך איבעראייננאממען. M. WUNDERMANN, Stryj.

ספר נפלא

Cudowny Samouczek Wunderbuch

zum Selbst-Unterricht der deutsch. Sprache in zwei Sprachen (polnisch-deutsch)

vorgetragen von

JOSEF SAS JAWORSKI

Gymnasial-Oberlehrer

und **MAJER LAUB**

bekanntesten Pedagogen.

Bis heute 2 Teile gedruckt zu je 32 grosse Seiten.

Preis 50 Heller pr. 1 Teil

auch Briefmarken werden angenommen.

Bei Postsendungen 10 h. mehr.

Zu bekommen bei

Majer Laub, Krakau Dietelsgasse 9.

Hier habt Ihr Gelegenheit, auf eine ungewöhnlich leichte Art die deutsche Sprache im besten Sinne des Wortes, zu erlernen.

Wyd.: Naftali Hof S. M. Laser

Odpowiedzialny redaktor: S. M. Laser. Drukiem M. Lenkowicza w Krakowie.

Bożego Ciała 22.

Erstes und Grösstes
Gramophonhaus
JOSEF WECHSLER

Engros & Endetail

Lemberg, Sykstuska 2. Krakau, Grodzka 71.

גענעראלפרעסער רער גראספאן אקציען - געוועלשאפט

מיט מארקע, שרייבער ענגעלי

גרעסטעס לאגער פאלישער, דייטשער, העברעאישער אונד יודישער פלאטען מיט מארקע, ענגעלי.

20.000 פלאטען ערסטגרעסטער קינסטלער

שטעטס אס לאגער

דעפערטאטורמילע אונד ווערקשטעטע אס ארטע. בעסטע אומטויש-בעדינגונגען. — פרייזאמארגען גראמיס אונד פראנקא.

לעמבערג, טעלעפאן 2033/II
קראקוי, טעלעפאן 461

שתו ייי וקאניאה טבעי ומרפא

בקשו רק הבקבוקים האריגינעלים מאת

חברת מסחר פלשתינה בלבוב

זהוהו מהיפנים ורמאים, אשר כבר פרסמנו את שמם כהעתונים. רשימות נשלח הנם. — בחכיות נוכל לשלוח ישר מאי. מן הנמל יפו במקה השוה.

הכתובת שלנו:

„PALÄSTINA“ HANDELS-GESELLSCHAFT
TIEGER & COMP. LEMBERG.

לסוחר יין של פסח.

נמול רשות מאת הוויני וידידי ביתנו הנכבדים להודיעם בזה, כי גם בייננה הזאת, כמו בכל השנים נבין לחג הפסח הבע"ל

יין מתוק (זיססוויין) הנקרא רוסטער) כשר לפסח

מכל המינים עפ"י הקי המדינה ובה שגחה מעולה ובהירות רבה ככל חומר הדינים ע"י משגיחה בעל מכתבי תעודות מאת רבנים גאוני ארץ שליט"א. ויש ביבלתנו לשרת גם בשנה הזאת את הוויני ביינות מוכחים ושמונים עצהווייט.

לכן נבמש סמונינו, לשמור לנו את אמונתם כמו עד כה, זה ששים ושמונה שנה, שנות קיום בית מסחרנו ולכבדנו בפמורתם. לפנות ישר אלינו או אל בא-כחנו לגליציה ובקובינה.

בהוקרה רבה. א. וואלף עט קאמפ.

A. WOLF & Comp. Wr. — NEUSTADT.

האדרסה אל בא-כחנו היא:

MOSES STARER, WIEN II., Adamberggasse 1.

קמה לפסח.

כן אודיע רבנים, שהכשרתי הרחיים שלי בכפר מאלענדויאנע כשר לפסח עצהווייט בהשגחת הרב המאויג אב"ד קארילופקע יע"א. עפ"י הכשרו על כל הפרטים יוכלו אפילו המהדרין מן המהדרין לסמוך עליו. והקסחים יהיו משופרא דשופרא והקונים במח יפיקו רצון מהם.

זיידע ווייסבערג.

SEIDE WEISBERG, KOŁĘDZIANY.

כשרה זערכווארען פאבריק

A. Finkelstein, Lemberg, Gołuchowskipl. 2.

ליעפערט אלע סארטען זערכווארען בעסטע כשרה דעליקאטעסע. די פאבריק איזט לויט דען מאדערנסטען בעהעלפען איינגערעכטעט. ווי עלעקטרישע קראפט א.ו.וו.

אונד ערצייגט נור פרימא-ווארע

בהכשר הרה"ג ר' משה באב"ד האב"ד פה.

גענזע-שמאלין.

ראהעם אונד געקאכטעס פערזענדעט כשר טעגליך פרישעס לפסח **Juda Zins, Hustafyn, (Galizien)** פרייזע אונד הכשרים מהרבנים הגאונים מבערוואן, ספרעמיסלא ומסטרי זענדע אויף פערלאנגען.

M. Gutwirth, Krakau
MOSTOWA 3.

liefert Knochenmehl und Thomasmehl in jeder Gehaltslage zu sehr billigen Preisen. **AUSSER KARTELL.**

האמעל ורעסטוראציאן כשר לבע"ב יהודים של שלום אהרן ראזענטאל בלבוב, רחוב רזעניצקא 13 טעלעפאן נוי 1314.

אויטאמאטישער מאסענפגענגער

פיר ראטטען קר. 4 —, פיר מייזע קר. 240, פאנגען אהנע בעאויסזוכטיגונג ביו צו 50 שטיק אין איינער נאכט, הינטערלאסען קיינע וויטערונג אונד שטעללען זיך פאן זעלבסט אויף. "סווא" בען פאלע, איינציג אין איהרער ארט, **1000 שוואפען** אונד רוססען אין איינער נאכט פאנגענער א קר. 2.40. איבער דיא בעשט. ערם. פערן. פרי. נאכט. דורך

Z. Humann, Wien II, Aloisgasse Nr. 3. פיעל אנערקענונגסשרייבען. פאך סינדערועטיגען נאכאהמונגען ווירד געווארנט.

שליבוויין של פסח מלאנצקא.

הוא מעשה יהודי הדר בגליציה עצמה (ולא מן הפבריקות בחוץ לארץ החשודות). הוא ספורט כמעולה כמינו הן בטעמו וריחו והן בהשגחה יתירה בעניני כשרות בעמרו תחת יד הרחיב בסאנדן הישנה שליט"א מהתל עד כלה וכל הבליים התומים בחותם הרב הנ"ל. — הסחור למוזגים ולסוחרים 220 כתר בעד הקטר בעל 75% פריטא אב סטאציאן אלט סאנדעץ עם חבית. למען תת היכולת גם ליחידים לקנות הכינות כלים קטנים בני 4 1/2 ליטרות כסחור, 12 כתרים אב סטאציאן הנ"ל עם הכלי בני.

SALOMON GROSSBARD

Łącko, p. Stary sącz.

אפשר לפנות גם אל סוכני בקראקא בין כסמות סרובה ואף בקוואטסום פחות סה"ל. האדרסה:

SAMUEL NUSSBAUM

Kraków, ul. Bonifraterska 5.